

Změnit barvu písma nestačí. Správa sociálního zabezpečení řeší problém se zveřejňováním osobních údajů

Dokumenty s citlivými osobními údaji od České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) jsou na internetu a k jejich nalezení stačí pár minut práce s vyhledávačem. Mimoto některé pobočky ČSSZ materiály nesprávně anonymizují. Správa pochybení částečně připustila, podle ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové (ČSSD) nyní zveřejňování dokumentů prověřuje. A zabývá se tím i Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ).

Že někteří lidé dostali písemnost spojenou třeba s exekuční srážkou ze mzdy, je možné zjistit jednoduchým použitím internetového vyhledávače. Navíc může být v dokumentech uvedena třeba i adresa či datum narození.

Deník N na to Správu upozornil. „*Musíme konstatovat, že při výkonu agendy v působnosti OSSZ Jihlava došlo k nesprávnému úřednímu postupu při zveřejnění písemností (...) Postup OSSZ Jihlava bude dále řešen s pověřencem pro ochranu osobních údajů ČSSZ,*“ reagovala mluvčí ČSSZ Jitka Drmolová.

Jenže problém se nemusí týkat jen Jihlavy. Okresní správa sociálního zabezpečení Mělník zveřejňovala například podněty podle zákona o svobodném přístupu k informacím i s osobními údaji žadatelů. V jednom případě redaktor Deníku N našel například dotaz od novináře z jiné redakce a mohl si bez problémů přečíst adresu jeho trvalého bydliště.

Odpovědi podle zákona o svobodném přístupu k informacím není nezákonné zveřejnit na internetu, ale ten, kdo se ptá, by měl být chráněn, a tak úřady a další instituce musejí dokument anonymizovat. To obnáší například smazání jména a adresy člověka, který dotazy položil.

Úřad v Mělníku na to šel takovým způsobem, že osobní údaje začernil barvou pro zvýraznění v textovém editoru. Pokud ale kdokoliv začerněnou část zkopíroval do nového souboru a nastavil barvu jinou, údaje byly čitelné. Někdy úřad místo černé barvy použil bílou.

Vyhledávače se ale na soubory nedívají lidským okem. „*Aby vyhledávače mohly vyhledávat, musejí si udělat kopii internetových stránek u sebe na serveru. Aby to mohly udělat, vysílají po internetu malé programy, říkáme jim roboti nebo crawleři, které pátrají na různých místech a stahují obsah, který najdou. Tito roboti neumí číst tak jako my lidé, stahují zdrojový kód stránek nebo souborů. Z něj pak extrahují text. Umí to dělat u běžných webových stránek, ale i PDF souborů, souborů MS Office a mnoha dalších,*“ popisuje SEO konzultant Pavel Unger.

Takto získané informace jsou uloženy do databáze vyhledávačů a kdokoliv si je tak může najít přes služby jako Google či Seznam.cz.

Podle právničky a odbornice na GDPR Petry Dolejšové jde v popsáných případech o porušení zákona. „*Osobní údaj je vše, co říká něco o nějakém člověku. Každé takové zveřejnění musí být podepřené zákonem či k němu musí být souhlas. Pokud to není o tohle opřené, jde o porušení zákona. Státní orgány nemohou za toto porušení dostat pokutu. Může se jen konstatovat, že jde o porušení pravidel práce s osobními údaji,*“ vysvětluje pro Deník N.

Zveřejňováním údajů se nyní zabývá Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). „*Zmiňovanou věc ÚOOÚ prověřuje zákonným postupem a v této fázi proto není možné jakkoli případ komentovat,*“ řekl mluvčí ÚOOÚ Tomáš Paták.

Po opakovaných dotazech a zaslání dalších veřejných dokumentů s osobními údaji z úřadů v Písku a Táboře mluvčí ČSSZ odepsala, že tyto materiály zákon neporušují.

„Dokumenty, na které odkazujete, jsou oznámení o uložení písemnosti na úřední desce zveřejněné v souladu se správním řádem. Jejich zveřejnění není porušením zabezpečení osobních údajů, neboť je plněním právní povinnosti uložené ČSSZ a jednotlivým OSSZ,“ řekla Drmolová, i když šlo o totéž jako v případě Jihlavy.

Dokumenty, na které Deník N upozornil, ale začaly po tomto vyjádření mizet a v současné chvíli odkazy nefungují.

Ministryně práce a sociálních věcí Maláčová (ČSSD) potvrdila, že případy nyní správa prověřuje. *„O žádný systémový problém nejde. ČSSZ případy prověřuje v součinnosti s pověřencem pro ochranu osobních údajů. Pokud se ukáže, že skutečně došlo k pochybení, udělá ČSSZ vše k nápravě,“* uvedla.